

LUND UNIVERSITY

Remissyttrande: Åtalsförordnande enligt 2 kap. brottsbalken (Ds 2014:13)

Wong, Christoffer

2014

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Wong, C. (2014). Remissyttrande: Åtalsförordnande enligt 2 kap. brottsbalken (Ds 2014:13).

Total number of authors:
1

Creative Commons License:
Ospecificerad

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUNDS UNIVERSITET

Juridiska fakulteten

Juridiska fakultetsstyrelsen
Universitetslektor Christoffer Wong

Remiss: Åtalsförordnande enligt 2 kap. brottsbalken (Ds 2014:13)

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, som anmodats att yttra sig över rubricerat betänkande, får härmed avge följande yttrande, som utarbetats av universitetslektor Christoffer Wong.

Promemorian har lämnat förslag till lagändringar som går ut på att det är riksåklagaren som ska besluta om åtalsförordnande enligt 2 kap. brottsbalken, dock med en skyldighet ("ska") för riksåklagaren att överlämna ärendet till regeringen om det finns anledning anta att prövningen har särskild betydelse för Sveriges utrikes- eller säkerhetspolitik.

Fakultetsstyrelsen anser att även om det är önskvärt att frågor kring åtalsförordnande behandlas i nära samband med en allmän översyn av 2 kap. brottsbalken, är det godtagbart att genomföra ändringar i hur åtalsförordnande hanteras enbart mot bakgrund av kapitlets gällande lydelse som beredningsunderlag. Även om utsträckningen av Sveriges extraterritoriella jurisdiktion begränsas något efter en översyn av 2 kap. brottsbalken i linje med Internationella straffrättsutredningens förslag (SOU 2002:98), kvarstår behovet att särskilja de fall där ett svensk rättskipningsintresse är starkast.

Inom straff- och straffprocessrättens område har beslutsfattandet i frågor som innebär myndighetsutövning mot enskild successivt flyttat från politiska organ till juridiska sådana; för överlämnande enligt en europeisk eller nordisk arresteringsorder fattas beslut numera uteslutande av rättsliga myndigheter. När det gäller åtalsförordnande har uppgiften redan idag utförts i stor utsträckning av riksåklagaren genom delegering. Fakultetsstyrelsen tillstyrker promemorians förslag att den primära funktionen för åtalsförordnande formellt flyttas från regeringen till riksåklagaren genom en ny bestämmelse i 2 kap. brottsbalken. Fakultetsstyrelsen har ingen invändning mot de kriterier som ska tillämpas vid bedömningen av huruvida åtalsförordnande ska meddelas.

Eftersom åtalsförordnande enligt lagförslaget ges en tydlig juridisk karaktär med bestämda kriterier för hur bedömningen ska göras, kan frågan om omprövning/överklagande aktualiseras. Om ett åtalsförordnande meddelas är problemet löst, då frågan kommer att prövas inom ramen av en brottmålsrättegång. Om riksåklagaren däremot beslutar, att inte meddela åtalsförordnande, kan frågan om eventuell målsägandes rätt att begära omprövning aktualiseras. Det finns för närvarande inte någon uttrycklig reglering i lag som berör en sådan situation. Fakultetsstyrelsen anser emellertid att – på grund av Åklagarmyndighetens

särskilda ställning som förvaltningsmyndighet – frågan om omprövning/överklagande av ett negativt beslut om åtalsförordnande bör analyseras mot bakgrund av en allmän översyn över om- och överprövning samt överklagande av åklagarens beslut att inte inleda en förundersökning, att lägga ned en förundersökning, eller att inte väcka åtal. Fakultetsstyrelsen anser således att det inte finns något behov att hitta en lösning till frågan i det aktuella lagstiftningsärendet.

Fakultetsstyrelsen har inte heller någon principiell invändning mot den ansvarsfördelning mellan regeringen och riksåklagaren som promemorian förespråkar, nämligen att riksåklagaren överlämnar ärendet till regeringen om det finns anledning anta att prövningen har särskild betydelse för Sveriges utrikes- eller säkerhetspolitik. En vanlig tolkning av promemorians lagförslag tyder på att det är riksåklagaren, och inte regeringen, som ska göra bedömningen om ärendet har särskild betydelse för Sveriges utrikes- eller säkerhetspolitik. Att så är fallet kan förtydliggas genom ett uttalande i förarbetena.

Bestämmelserna om åtalsförordnande gäller just åtalsbeslutet; kravet på ett åtalsförordnande utgör inget hinder mot att förundersökning inleds. När det gäller brott som begåtts utomlands är det inte sällan nödvändigt att begära rättslig hjälp från myndigheter i utlandet. Vissa utredningsåtgärder, t.ex. häktning (i den misstänktes frånvaro), kan vidtas innan åklagaren fattar beslut i åtalsfrågan och rättens beslut om häktning kan lägga till grund för en europeisk eller nordisk arresteringsorder eller en framställan om utlämning. Det är inte en effektiv användning av resurser om det sedan visar sig att ett åtalsförordnande inte meddelas. Den fortsatta beredningen av lagförslaget bör överväga om bestämmelserna i 23 kap. rättegångsbalken om nedläggning av förundersökning kan kopplas till bestämmelserna i 2 kap. brottsbalken, på så sätt att förundersökning får läggas ned om det kan antas att åtalsförordnande inte komma att meddelas enligt 2 kap. 5 b § brottsbalken i promemorians lagförslag.

Slutligen bör poängteras att det kan finnas svårigheter med att tillämpa forumreglerna i 19 kap. i rättegångsbalken på gärningar som förövats utomlands. Det vore ändamålsenligt om ett åtalsförordnande förenas med en föreskrift om att åtal ska väckas vid en viss domstol och hänvisning till detta görs i rättegångsbalken.

Enligt delegation

Christoffer Wong